

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 51/04-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. februára 2004 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. M. R. a Ing. A. R., obaja bytom B., zastúpených advokátkou Mgr. I. G., S. T., ktorou namietajú porušenie práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na súdnu o inú právnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 124/01, za účasti Okresného súdu Bratislava III, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. R. a Ing. A. R. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. decembra 2003 doručená sťažnosť JUDr. M. R. a Ing. A. R., obaja bytom B. (ďalej len sťažovatelia“), vo veci porušenia práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a

základného práva na súdnu o inú právnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 124/01.

Sťažovatelia uviedli, že podávajú „... sťažnosť pre porušenie zákona vo veci nesprávneho úradného postupu a zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom podľa § 18 zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom a podľa § 33 ods. 1 zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti“.

Porušenie označených práv vidia sťažovatelia v tom, že po tom, ako ich okresný súd vo veci ich návrhu na obnovu konania vyzval 2. januára 2002 na zaplatenie súdneho poplatku, ďalej nekonal. Nekonáním v tejto veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 13 C 124/01 došlo k zbytočným priet'ahom. V súvislosti s tým podali sťažovatelia predsedovi okresného súdu sťažnosť na priet'ahy v konaní, ktorý na ňu odpovedal listom sp. zn. Spr. 2085/03 z 11. júla 2003 konštatujúc „... v konaní priet'ah od 28. 8. 2002, kedy bola súdu vrátená od odporcu zásielka návrhu s výzvou na vyjadrenie k nemu ako v odbernej lehote nevyžiadaná, do uvedenej úpravy sudcu z 11. 7. 2003“ (keď vo veci nariadil pojednávanie na 29. september 2003).

V ďalšej časti sťažnosti sťažovatelia namietajú nezákonný postup súdneho exekútora Ing. Bc. Š. H., Exekútorský úrad, M. (ďalej len „súdny exekútor“), vo veci vedenej pod sp. zn. Ex 158/03 (v ktorej sú v procesnom postavení povinných). Poukazujú na to, že súdny exekútor v označenej veci nepostupoval v súlade s § 47 ods.1 písm. a) a b) a ods. 2, § 50 ods. 1 a § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), keď po tom, ako ho okresný súd 17. februára 2003 poveril vykonaním exekúcie, vydal 14. apríla 2003 upovedomenie o začatí exekúcie, vyzval ich, aby mu do siedmich dní zaslali vyhlásenie o stave ich majetku, a zároveň toho istého dňa vydal aj exekučný príkaz, ktorý zaslal ich zamestnávateľom.

Keďže exekučným titulom v označenej exekučnej veci je rozsudok okresného súdu sp. zn. 13 C 221/96 zo 7. júna 2000 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11 Co 181/00 z 22. februára 2001, ktorý napadli návrhom na obnovu konania, sťažovatelia vytykajú okresnému súdu, že vydal poverenie na vykonanie exekúcie skôr, ako rozhodol o obnove konania. V nadväznosti na to zastávajú názor, že okresný súd „... nesprávnym úradným postupom nám spôsobil nemalú škodu v príjmoch našej šesťčlennej rodiny“. Sťažovatelia uvádzajú, že vo veci využili všetky právne prostriedky, ktoré im zákon na ochranu základných práv alebo slobôd poskytuje a na použitie ktorých sú oprávnení v súlade s § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Z uvedeného sťažovatelia vyvodzujú záver, že zo strany okresného súdu, ako aj súdneho exekútora došlo v označenej exekučnej veci k nesprávnemu postupu, a preto sa s poukazom na § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) domáhajú náhrady spôsobenej škody.

Na základe vyššie uvedených skutočností odvolávajú sa na zákon o ústavnom súde navrhujú vydanie rozhodnutia:

„- aby Okresný súd Bratislava III, ktorý porušil svojou nečinnosťou a prietahom v konaní ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, podľa § 56 ods. 3 písm. c) uvedeného zákona nepokračoval v porušovaní základného práva,

- aby podľa § 56 ods. 3 písm. d) uvedeného zákona bol obnovený stav pred porušením základného práva, aby bola sťažovateľovi vrátená dlžná čiastka, ktorá ku dnešnému dňu činí 73.419,- SK,

- podľa § 56 ods. 5 uvedeného zákona je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie na spôsobenej morálnej škode a za spôsobenú finančnú tieseň sumu vo výške 250.000,- Sk, ktorá bola spôsobená nesprávnym úradným postupom zo strany Okresného súdu Bratislava III,

- podľa § 56 ods. 5 uvedeného zákona súdny exekútor Ing. Š. H., Exekútorský úrad M. je povinný vyplatiť sťažovateľovi sumu vo výške 250 000,- Sk, čo celkovo predstavuje sumu vo výške 573.419,- Sk, všetko do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu.“

II.

Ústavný súd je podľa článku 127 ods. 1 ústavy oprávnený rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak zákon o ústavnom súde neustanovuje inak (§ 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

1. Sťažovatelia namietajú porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy v konaní okresného súdu, ktoré je na ňom vedené pod sp. zn. 13 C 124/01.

Pri posudzovaní sťažnosti v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd vychádzal zo svojej stabilnej judikatúry, podľa ktorej „k porušeniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR by došlo vtedy, pokiaľ by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom

a nestrannom súde a pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej alebo právnickej osoby“ (I. ÚS 35/98, m. m. II. ÚS 71/97, PL. ÚS 15/98).

Sťažovatelia v sťažnosti porušenie svojho základného práva upraveného v čl. 46 ods. 1 neodôvodnili. Všetky dôvody, na základe ktorých sa v sťažnosti vytýka postup okresného súdu v namietanom konaní, smerujú k porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z vyjadrenia predsedu okresného súdu doručeného ústavnému súdu 13. februára 2004 vyplýva, že „vo veci sp. zn. 13 C 124/901 súd uznesením zo dňa 29. septembra 2003 zamietol návrh na povolenie obnovy konania vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 13 C 221/96. Dňa 5. 12. 2003 podala navrhovateľka proti uvedenému uzneseniu odvolanie. V súčasnosti súd zisťuje reklamáciou na dodacej pošte, kedy bolo uvedené uznesenie doručené navrhovateľke 1/, odpoveď doposiaľ súdu zaslaná nebola“.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd vo veci koná, aj keď dosiaľ právoplatne rozhodnuté nebolo. Na základe uvedeného ústavný súd uzavrel, že v danom prípade absentuje príčinná súvislosť medzi porušením základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a postupom okresného súdu, z ktorého nevyplývalo, že by sa odmietol vecou sťažovateľov zaoberať a poskytnúť im súdnu ochranu, a preto považuje sťažnosť v tejto časti za zjavne neopodstatnenú a pri predbežnom prerokovaní ju odmietol.

Z obsahu sťažnosti možno vyvodiť, že sťažovatelia namietajú iba porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy. Vo vzťahu k čl. 46 ods. 2 ústavy, účelom ktorého je zaručiť prístup k súdu každému, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy (II. ÚS 101/02), ani vo vzťahu k čl. 46 ods. 3 ústavy sťažovatelia svoju sťažnosť nijako nezdôvodnili a neuviedli, v čom vidia opodstatnenosť porušenia označených základných práv v súvislosti s ich vecou. Ani pokiaľ ide o uvedené články ústavy, ústavný súd nezistil priamu príčinnú súvislosť medzi ich namietaným porušením a postupom okresného súdu, a preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní o návrhu sťažovateľov na obnovu konania v označenej veci ústavný súd zaujíma nasledovné stanovisko.

Účel tohto práva v občianskom súdnom konaní možno definovať ako potrebu, aby u osoby, o ktorej práve alebo záväzku má súd rozhodnúť, bol stav právnej neistoty odstránený právoplatným súdnym rozhodnutím v primeranej lehote. V konaní o návrhu na obnovu konania – v štádiu do rozhodovania o povolení obnovy konania alebo rozhodnutia o zamietnutí návrhu na obnovu konania – nie je aplikovateľný čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti týkajúcej sa práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (rovnako to platí, pokiaľ ide o čl. 48 ods. 2 ústavy v časti týkajúcej sa práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov), pretože nejde o rozhodovanie o hmotnom práve alebo záväzku a o odstránenie stavu právnej neistoty v primeranej lehote právoplatným rozhodnutím vo veci (m. m. III. ÚS 187/02). Takéto rozhodnutie týkajúce sa práv sťažovateľov bolo už totiž vydané v pôvodnom konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 221/96 a v zmysle § 159 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) predstavuje prekážku veci rozhodnutej a túto nemožno prejednať znova.

Prekážka veci rozhodnutej odpadne len nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o povolení obnovy konania podľa § 235 ods. 1 OSP, keď súd bez ďalšieho návrhu vec znovu prejedná. V tomto štádiu by už preto išlo o rozhodovanie o občianskom práve alebo záväzku, odstránenie stavu právnej neistoty v primeranej lehote právoplatným rozhodnutím o návrhu na zmenu rozhodnutia vydaného v pôvodnom konaní, a teda aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti týkajúcej sa práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

Pri obnove konania podľa Občianskeho súdneho poriadku môže byť základné právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené len v štádiu po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o povolení obnovy konania (m. m. III. ÚS 191/02).

Pretože o návrhu sťažovateľov podanom 10. augusta 2001 okresný súd nerozhodol povolením obnovy konania vedeného pôvodne pod sp. zn. 13 C 221/96, nemohlo ani dôjsť k porušeniu práva sťažovateľov na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote.

3. K námietke nezákonnosti postupu súdneho exekútora vo veci sp. zn. Ex 158/03 ústavný súd uvádza, že mu neprislúcha posudzovať zákonnosť, či dokonca správnosť postupu súdneho exekútora.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) má svoje špecifické právomoci, v rámci ktorých môže rozhodovať iba o porušení základných práv alebo slobôd sťažovateľa, a preto sa v konaní pred ústavným súdom nie je možné domáhať vyslovenia porušenia tých práv, ktoré sa fyzickým osobám a právnickým osobám ustanovujú zákonmi.

Keďže ústavný súd môže skúmať iba ústavnoprávne aspekty danej veci, sťažnosť v časti týkajúcej sa námietky nezákonnosti postupu súdneho exekútora podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

4. Čo sa týka tej časti sťažnosti, ktorou sa sťažovatelia domáhali náhrady škody spôsobenej nesprávnym postupom okresného súdu a súdneho exekútora podľa zákona č. 58/1969 Zb., ústavný súd odkazuje na čl. 46 ods. 3 ústavy, podľa ktorého má každý právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom. Podľa odseku 4 citovaného článku ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

Sťažovatelia si zrejme nesprávne vyložili čl. 46 ods. 3 ústavy v tom smere, že orgánom príslušným na rozhodovanie o tomto ich nároku je ústavný súd z dôvodu, že ide o ústavou upravené právo.

Napriek uvedenému je uplatňovanie nároku na náhradu škody z titulu prípadného nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu podľa zákona č. 58/1969 Zb. „občianskoprávnou vecou“ v zmysle čl. 142 ods. 1 ústavy, a preto prerokovanie a rozhodnutie o takomto nároku je v právomoci všeobecného súdu (podobne napr. I. ÚS 5/98).

Odhlídnuc od tejto skutočnosti všeobecne vylučujúcej možnosť ústavného súdu rozhodovať o akejkoľvek náhrade škody ústavný súd pripomína, že zákonom ustanovujúcim podmienky a podrobnosti vo vzťahu k čl. 46 ods. 4 ústavy jen zákon č. 58/1969 Zb. Tento zákon určuje presný postup, ktorý je potrebné dodržať v prípadoch, ak sa v inom konaní zistia podmienky na jeho uplatnenie.

Uvedený záver bol dôvodom na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Ústavný súd napokon poznamenáva, že rozhodovanie o tej časti návrhu, ktorou sa sťažovatelia domáhajú prikázať okresnému súdu, aby nepokračoval v porušovaní ich základného práva a aby obnovil stav pred porušením základného práva, a priznať im primerané finančné zadost'učinenie, by prichádzalo do úvahy iba v tom prípade, ak by nadväzovalo na rozhodnutie o vyslovení porušenia základného práva (čl. 127 ods. 2 ústavy). Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť ako celok odmietol, bolo už bez ďalšieho právneho významu zaoberať sa jej zvyšnou časťou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. februára 2004